

Utbildningsdepartementet

Remissvar gällande Skolverkets redovisning om kommande Nationellt professionsprogram

Sammanfattning

Bromölla kommun är som helhet positiv till Skolverkets förslag till ett Nationellt professionsprogram. Särskilt positivt till möjligheterna att stärka professionerna, öka attraktionen till yrkena och utveckla undervisningens kvalitet. Bromölla kommun har dock vissa synpunkter och kommentarer, bland annat kring förutsättningar för organisation och ekonomiska konsekvenser.

Skolverket föreslår sammanfattningsvis att det nationella professionsprogrammet kommer att bestå av följande delar och förutsättningar:

- Bromölla kommun ser positivt på en nationell struktur för kompetensutveckling som är tänkt att ge rektorer, förskollärare och lärare bättre möjligheter att på ett strukturerat och likvärdigt sätt utveckla sin yrkesskicklighet genom kompetensutveckling av hög kvalitet under hela yrkeslivet. Bromölla kommun anser dock att det finns skäl att än mer förtydliga hur verksamheter kan organiseras med behörig personal när lärare, förskollärare och rektorer behöver tid för kompetensutveckling samt hur denna organisation kan finansieras.
- Bromölla kommun ställer sig bakom ett meriteringssystem med tre nivåer som gör det möjligt för yrkesverksamma och legitimerade lärare och förskollärare att få sin kompetensutveckling synliggjord och erkänd. Kopplingen med meriteringssystemet är bra men behöver förtydligas gällande vilken nivå som kan kopplas till förstelärartjänster samt möjligheter för en huvudman att kunna nyttja alla tjänster under det nationella professionsprogrammets uppbyggnad.
- Bromölla kommun tillstryker lagändringen om huvudmannens befintliga skyldighet att se till att personalen genom det nationella professionsprogrammet ges möjligheter till att kompetensutveckling preciseras till viss del. Bromölla kommun befarar ekonomiska konsekvenser och att kompetensutvecklingen kan bli ojämlig utifrån förutsättningar mellan större och mindre kommuner.

Bromölla kommun

Postadress
Utbildningsverksamheten
Box 18
295 21 Bromölla

Besöksadress
Storgatan 43
Bromölla

Telefon 0456-82 20 00 vx
Fax 0456-82 22 00
E-post kommunstyrelsen@bromolla.se
Webbplats www.bromolla.se

Orgnr 212000-0894

- Bromölla kommun ställer sig helt bakom att Skolverket är den myndighet som ska besluta att en legitimerad lärare eller förskollärare har uppnått en viss meriteringsnivå.
- Bromölla kommun tillstyrker att beslut om meriteringsnivå ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
- Bromölla kommun avstyrker att lagändringarnas ikraftträdande ska flyttas från den 1 januari 2025 till redan den 1 september 2025. Bromölla kommun kan konstatera ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för huvudmän. Skolverket har inte på ett tydligt sätt redovisat förslag för finansieringar av det nationella professionsprogrammet eller kostnader för implementeringsinsatser.

Bromölla kommuns synpunkter

Inledning

Den 31 maj 2023 beslutade riksdagen om ändringar i skollagen (2010:800) efter förslag i regeringens proposition Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23: UbU13, rskr 2022/23:206).

Ändringarna innebär att det införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet. Statens skolverk har av regeringen fått i uppdrag att utföra ett förberedande arbete (U2022/02319, U2023/01870). Den 14 maj 2024 redovisade Skolverket sitt uppdrag till regeringen.

Syftet är att ge Skolverket goda förutsättningar att implementera ett nationellt professionsprogram av hög kvalitet och handlägga ansökningar om meritering effektivt och rättssäkert.

Lagändringarnas ikraftträdande ska flyttas från den 1 januari 2025 till den 1 september 2025.

Lagändringarna innebär i korthet att:

- det införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet
- huvudmannens befintliga skyldighet att se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling preciseras till viss del
- Skolverket är den myndighet som ska besluta att en legitimerad lärare eller förskollärare har uppnått en viss meriteringsnivå
- ett beslut om meriteringsnivå ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Bakgrund

Förslaget till det Nationella professionsprogrammet har sitt ursprung i två statliga utredning SOU2017:35 Samling för skolans kunskap och likvärdighet samt SOU 2018:17 Med undervisningsskicklighet i centrum, ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling.

Professionsprogrammet består av två bärande delar:

1. En nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet
2. Ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare (ej rektorer).

Förslagets syfte med det Nationella professionsprogrammet är att skapa förutsättningar för att på ett strukturerat och likvärdigt sätt bredda och fördjupa lärares och rektorers kompetens samt utveckla sitt ledarskap eller sin undervisningsskicklighet och kunna specialisera sig inom skolväsendet.

Förskollärare, lärare och rektorer inom skolväsendet ska erbjudas en kompetensutveckling under hela yrkeslivet i syfte att:

- utveckla undervisningens kvalitet
- stärka professionerna
- öka skolyrkenas attraktionskraft
- öka likvärdigheten i utbildningen.

Syftet med tillhörande meriteringssystem är att:

- Erkänna lärares och förskollärares kompetens
- Erbjuda karriärmöjligheter inom professionen
- Öka professionernas attraktivitet
- Ge möjlighet till strategisk kompetensanvändning

Föreslagna förändringar och förtydliganden

- Bromölla kommun välkomnar utgångspunkten i förslaget om att utgå från de pedagogiska utmaningar som identifieras i verksamheten. Att barnens, elevernas, kollegiets och individens behov styr valet av kompetensutveckling. Innehållet i kompetensutvecklingen ska i första hand vara relevant för undervisningen, men också för den enskilda rektorns, lärarens eller förskollärarens utveckling. Rektor och huvudman ansvarar för att se till att det finns förutsättningar för att genomföra kompetensutvecklingen
- Bromölla kommun står bakom att meriteringssystemet är ett erbjudande som ger legitimerade lärare och förskollärare som arbetat i yrket i minst sex år en möjlighet att få sin undervisnings-skicklighet erkänd.

Meriteringsnivå 1

- kurser om 15 hp, varav 7,5 hp ska utgöras av någon av de valbara kurser som Skolverket kommer att ange som meriterande.

Under en övergångsperiod om fyra år föreslås att lärare och förskollärare med minst 12 års erfarenhet i yrket ska kunna tillgodoräkna sig 7,5 hp vid ansökan om meriteringsnivå 1.

Meriteringsnivå 2

- ha genomfört utbildning om minst 60 hp, varav:
 - 15 hp kan tillgodoräknas från meriteringsnivå 1
 - Minst 30 hp ska vara på avancerad nivå

Meriteringsnivå 3

- Meriteringsnivå 3 kräver en examen på forskarnivå, en licentiat- eller doktorsexamen.

Bromölla kommun önskar se ett förtydligande i förslaget gällande nivå och koppling till karriärtjänster, ev lönegrundande för olika meritnivåer samt en nationell uppföljning av likvärdigheten gällande medarbetare på olika nivåer mellan olika små och stora huvudmän.

- Bromölla kommun tillstyrker att det nationella professionsprogrammet ska främja deras lärande och bidra till en utbildning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Enligt förslaget ingår följande former för kompetensutveckling i den nationella strukturen för kompetensutveckling:

1. Akademiska kurser på universitet och högskolor
2. Kollegialt lärande vilket stärker en positiv och inarbetad undervisnings- och skolförbättringsstruktur.
3. Praktikinära forskning kan t ex vara i form av ULF-projekt. Skolprofessionernas medverkan i praktikinära forskning skapar en länk mellan akademi och praktik och kan bidra till att verksamheten i skolan vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket är mycket positivt med enligt UKF utskottet Bromölla kommun kräver både resurser och tid för genomförande och samordning.

Förslagets konsekvenser

Bromölla kommun konstaterar att förslaget om ett nationellt professionsprogram välkomnas utifrån en god struktur för kontinuerlig kompetensutveckling och utveckling av yrkesskicklighet. Förslaget kommer dock att innebära ekonomiska konsekvenser för huvudmännen vilket Skolverket inte på ett tydligt sätt redovisat eller förslag på hur den skulle kunna finansieras.

Under utbildning av olika lärare, förskolare och rektorer behöver befintlig organisation stärkas med behörig personal vilket kan vara utmanande för både små och stora huvudmän på olika sätt. Likvärdigheten gällande möjligheter att ingå i det nationella professionsprogrammet bör därför beaktas.

Avslutande kommentarer

Förslaget om nationellt professionsprogram tydliggör höga ambitioner med utbildningen och utveckling av undervisning, vilket Bromölla kommun ställer sig bakom. Förskollärare, lärare och rektorer med hög kompetens och yrkesskicklighet samt en kollegial organisation för lärande ger en god grund för barnens livslånga lust att lära, självkänsla och sociala samspel genom livet. Det finns dock ekonomiska och organisatoriska utmaningar för att nå Skolverkets förslags intentioner om nationellt professionsprogram. Många huvudmän har en stram budget att förhålla sig till och en strukturell förändring på grund av minskade barnkullar pågår just nu. Det råder inte

likvärdighet mellan huvudmän idag kring behörig och utbildad personal. Rekryteringsläget utmanas även fortsatt inom vissa specifika professioner.

Detta perspektiv behöver finnas i åtanke när ett nationellt professionsprogram ska implementeras. Informations- och implementeringsinsatser blir nödvändiga för att alla ska känna sig delaktiga och förstå de möjligheter som ges för att ingå i programmet på ett individuellt sätt. Det är centralt att tid ges för gedigna förberedelser- och implementeringsinsatser för att det nationella professionsprogrammet ska ge bästa effekt.

Att hålla motivation och engagemang genom hela programmets genomförande är viktigt. För att följa detta och lärandet är det viktigt att också ha ett förslag eller system för kontinuerlig utvärdering av genomförande och effekter av undervisningens kvalitet, utbildningsprogram och karriärvägar.

Bromölla kommun